

„Tworzenie dostępnych dokumentów WORD, Excel, PowerPoint zgodnie ze standardem WCAG”

LIPIEC 2022

Dostępność cyfrowa

Dzięki dostępności cyfrowej z serwisów internetowych i aplikacji mobilnych mogą wygodnie korzystać osoby z niepełnosprawnościami.

Dostępność cyfrowa to obowiązek prawny, ale też szansa na dotarcie do wszystkich użytkowników, w tym osób z niepełnosprawnościami.

Kto korzysta

- Osoby niewidome i słabowidzące
- Osoby słabosłyszące i niesłyszące
- Osoby z niepełnosprawnością ruchową (nawigują samą myszką, samą klawiaturą, głosowo, ruchem gałek ocznych)
- Osoby z zaburzeniami poznawczymi

Szkolenie współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

---

Podstawa prawna...

Jakie są przepisy dotyczące dostępności cyfrowej?

W Polsce obowiązuje [Ustawa z 4 kwietnia 2019r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych](#)

Ustawa mówi o obowiązku dostępności cyfrowej i obowiązku umieszczenie deklaracji dostępności.

Opisuje także zasady monitorowania dostępności cyfrowej i zasady postępowaniu w przypadku braku tej dostępności.

[Ustawa z dnia 19 lipca 2019 roku o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, Art. 6.3.b. \(Dz.U. 2020 poz. 1062\)](#)

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku Rozdział II, Art. 32 (Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483)

Prawo Unii Europejskiej

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2102 z dnia 26 października 2016 roku w sprawie dostępności stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego (Dz. U. UE z 2.12.2016 L 327/1),
- Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2018/1523 z dnia 11 października 2018 roku ustanawiająca wzór oświadczenia w sprawie dostępności zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2102 w sprawie dostępności stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego (Dz.U. UE.L.2018.256.103)

Prawo międzynarodowe

Konwencja o prawach osób z niepełnosprawnościami

Konwencję ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz.U. z 2012 roku poz. 1169), przyjęło Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 13 grudnia 2006 roku.

Rząd Polski podpisał ją 20 marca 2007 roku. Polska ratyfikowała Konwencję 6 września 2012 roku.

Kto musi spełniać przepisy dotyczące dostępności cyfrowej?

- jednostki sektora finansów publicznych,
- państwowe jednostki organizacyjne bez osobowości prawnej,
- osoby prawne, utworzone w celu zaspokajania potrzeb o charakterze powszechnym, które wymienione w dwóch wcześniejszych punktach podmioty:
  - finansują ze środków publicznych w ponad 50%, lub
  - posiadają przez ponad połowę udziałów albo akcji, lub
  - nadzorują organ zarządzający, lub
  - mają prawo do powoływania ponad połowy składu organu nadzorczego lub zarządzającego,
- organizacje pozarządowe działające na rzecz ochrony i promocji zdrowia, osób z niepełnosprawnościami i seniorów.

Szkolenie współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Które elementy stron internetowych i aplikacji mobilnych muszą być bezwzględnie dostępne cyfrowo?

- Biuletyn Informacji Publicznej Twojej instytucji,
- danych teleadresowych Twojej instytucji i linku do Biuletynu Informacji Publicznej,
- narzędzi służących do kontaktu np. formularza kontaktowego,
- nawigacji,
- deklaracji dostępności,
- informacji dotyczących sytuacji kryzysowych i bezpieczeństwa publicznego,
- dokumentów urzędowych, wzorów umów lub wzorów innych dokumentów przeznaczonych do zaciągania zobowiązań cywilnoprawnych

Szkolenie współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Które elementy stron internetowych i aplikacji mobilnych nie muszą być dostępne cyfrowo?

- multimedia nadawane na żywo,
- multimedia opublikowane przed 23 września 2020r.,
- dokumenty tekstowe i tekstowo-graficzne, prezentacje multimedialne i arkusze kalkulacyjne opublikowane przed 23 września 2018 r.
- mapy – ale musisz zapewnić alternatywny dostęp do prezentowanych na nich danych,
- część dzieł sztuki, muzealiów, zbiorów archiwów narodowych i bibliotecznych,
- nieaktualizowane materiały z intranetu i ekstranetu opublikowane przed 23 wrzesień 2019 r.
- treści od innych podmiotów, które nie zostały przez Twój podmiot lub dla niego wykonane lub nabyte, albo do których modyfikacji Twój podmiot nie jest uprawniony,
- treści niewykorzystywanych do realizacji bieżących zadań.

Terminy

- Wszystkie strony internetowe podmiotów publicznych muszą być teraz dostępne cyfrowo. Termin ich ostatecznego dostosowania minął 23 września 2020r.
- Wszystkie aplikacje mobilne podmiotów publicznych muszą być dostępne cyfrowo od 23 czerwca 2021r.,

Kary

Na podmiot publiczny, który będzie w sposób nieuzasadniony i uporczywie łamie zasady dostępności cyfrowej, Minister Cyfryzacji może nałożyć kary pieniężne.

- do 10 000 zł – gdy problemy dotyczą serwisu internetowego lub aplikacji,
- do 5 000 zł – gdy problem dotyczy BIPu, elementów, które bezwzględnie muszą być dostępne lub deklaracji dostępności,

Szkolenie współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

---

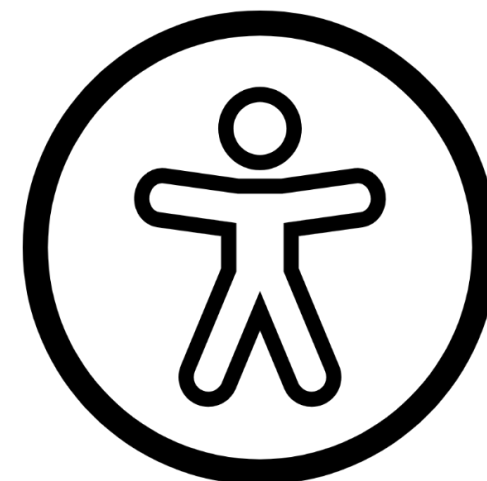
Czym jest dostępność cyfrowa?

Czym jest dostępność cyfrowa?

Przyjazność dla osób z niepełnosprawnościami

Dzięki dostępności cyfrowej z serwisów internetowych i aplikacji mobilnych mogą wygodnie korzystać osoby z niepełnosprawnościami.

Obowiązek i szansa dla podmiotów publicznych

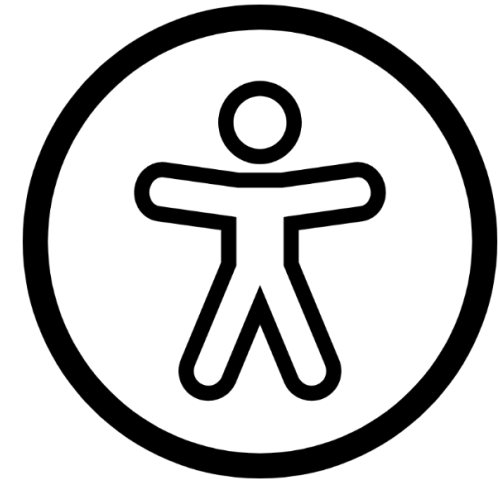
Dostępność cyfrowa to obowiązek prawny, ale też szansa na dotarcie do wszystkich użytkowników, w tym osób z niepełnosprawnościami.

Dostępność cyfrowa to

Dostęp

- Pełny,
- Samodzielny, wygodny i efektywny,
- Bezpieczny.

Szkolenie współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

---

Kto i jak korzysta z dostępności cyfrowej?

Kto i jak korzysta z dostępności cyfrowej?

Nie ma jednej, spójnej grupy „osoby z niepełnosprawnością”.

Nawet w podziale na dane rodzaje niepełnosprawności użytkownicy mocno różnią się między sobą i korzystają z różnych rozwiązań.

Szkolenie współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Osoby niewidome

- najbardziej „oczywista” grupa osób potrzebujących dostępności cyfrowej,
- Rozwiązania dla nich nie zawsze są tak „oczywiste” jak mogłoby się wydawać,

Szkolenie współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Osoby słabowidzące

- „Oczywista” grupa osób potrzebujących dostępności cyfrowej,
- ich potrzeby nie są jednak zazwyczaj dobrze rozumiane

Szkolenie współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Osoby słabosłyszące

- „Oczywista” grupa osób potrzebujących dostępności cyfrowej,
- ich potrzeby są zazwyczaj nieźle rozumiane,

Osoby niesłyszące/Głusi

- „zapominana” grupa osób potrzebujących dostępności cyfrowej,
- ich potrzeby są zazwyczaj lekceważone lub błędnie zrównywane z potrzebami osób słabosłyszących,

Osoby z niepełnosprawnością ruchową

- W kontekście architektury ich potrzeby są zrozumiałe, przy cyfrowych rozwiązaniach bywa różnie,
- Nawigują samą myszką, samą klawiaturą, głosowo, ruchem gałek ocznych lub nawet oddechem.

Inny użytkownicy korzystający z dostępności cyfrowej

- Osoby z zaburzeniami postrzegania kolorów,
- Osoby z zaburzeniami poznawczymi,
- Osoby z dysleksją,
- Osoby z depresją,
- Osoby z podstawowym wykształceniem,
- Osoby nieposługujące się biegle językiem polskim,
- Seniorzy.

Dostępność cyfrowa a portale społecznościowe

Podstawa prawna

Treści publikowane w portalach społecznościowych przez podmioty publiczne także muszą być dostępne cyfrowo. Opisuje to artykuł 6. ustawy o dostępności cyfrowej.

Został on (artykuł 6.) stworzony z myślą przede wszystkim o publikowaniu treści na portalach społecznościowych, takich jak Twitter, Facebook, Instagram, LinkedIn, Youtube, Vimeo itp.

Brzmi on:

Art. 6. W przypadku gdy podmiot publiczny publikuje informacje na stronie internetowej lub w aplikacji mobilnej innej niż jego strona internetowa lub aplikacja mobilna i informacje te nie spełniają wymagań dostępności cyfrowej, podmiot ten publikuje te same informacje na wybranej spośród posiadanych przez siebie stron internetowych lub aplikacji mobilnych, w sposób dostępny cyfrowo.

Podmiot publiczny ma zatem dwie możliwości:

1. Publikuje treści w portalach społecznościowych w pełni dostępne cyfrowo - warto korzystać tu z domyślnych narzędzi w tych portalach, które umożliwiają tworzenie nagłówków w tekście, dodanie opisu alternatywnego do grafiki czy napisów do filmu.
2. Treści niedostępne cyfrowo z portalu społecznościowego publikuje w innym miejscu w formie w pełni dostępnej - dotyczy to także sytuacji niezależnych od samego podmiotu publicznego, a wynikających np. z braku odpowiednich opcji czy narzędzi w portalu społecznościowym. Wówczas podmiot publiczny musi ponownie opublikować te same treści (w pełni dostępne) na jednej ze swoich stron. Jeśli podmiot publiczny nie ma swojej strony internetowej to publikuje te treści w Biuletynie Informacji Publicznej.

Obowiązek dotyczy treści, a nie samego portalu społecznościowego

Artykuł 6. odnosi się do samych treści publikowanych przez podmiot publiczny. Podmiot publiczny nie jest odpowiedzialny za ewentualną niedostępność, czy błędy dostępności samej strony internetowej portalu społecznościowego (czy innej strony internetowej, której nie kontroluje).

Szkolenie współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

---

Publikacja w Internecie, zarówno na portalach jak i w mediach społecznościowych powinna mieć na celu dotarcie z przekazem do jak największej liczby potencjalnych odbiorców. Rozszerzenie tej grupy, które jest możliwe dzięki odpowiedniemu dopasowaniu komunikatów do osób z niepełnosprawnościami, doprowadza do zwiększenia zasięgu treści, a co za tym idzie, wpływa pozytywnie na efektywność działań marketingowych.

Czym jest dostępność w social media?

Według słownika języka polskiego „dostępny” to „taki, do którego można dojść bez przeszkód, na który można wejść stosunkowo łatwo”, „nietrudny do zdobycia”, „łatwy do przyswojenia”, „taki, z którym łatwo można nawiązać kontakt, do którego jest łatwy dostęp”.

Natomiast dostępne social media to takie nieznające barier, dostosowane do ogółu grupy odbiorców, których nie wykluczamy ze względu na różnego rodzaju cechy. Tworząc komunikaty, musimy zatem pamiętać, aby zarówno sama forma, jak i treść przekazu były łatwe do przyswojenia, w szczególności przez osoby z niepełnosprawnościami.

Pierwszym skojarzeniem związanym z dostępnością w internecie są teksty alternatywne. Jednak pojęcie dostępności nie kończy się tylko na nich. To także wiele elementów, które można wykorzystać w komunikacji, aby była ona przyjazna nie tylko dla osób z niepełnosprawnościami, ale także dla tych, którzy w danym momencie spotykają się z trudnościami np. chwilowe problemy z odtwarzaniem dźwięków.

Słońce padające na telefon? Długi i nudny kurs komunikacją miejską? Złamana ręka? Usypianie dziecka? To wszystko sytuacje, w których albo nie słyszysz Instastories (bo nie wypada puścić głosu albo zrobić tego nie możesz) lub nie widzisz dokładnie fontów czy wyskakujących powiadomień (bo niewystarczający kontrast uniemożliwia zobaczenie ich w słoneczny dzień). To codzienne i zwyczajne sytuacje, w których bywamy nie w pełni sprawni technologicznie.

Tworząc content, należy pamiętać o poniższych 6 zasadach:

1. Dodawaj ALT-y - teksty alternatywne dodawane do materiałów graficznych muszą spełniać swoją rolę, aby były zwięzłe i jednocześnie pełne treści.
2. Dodawaj napisy do filmów - sprawdza się to nie tylko na Youtube, ale także przy dodawaniu video na Facebooku, Instagramie i to w szczególności w Relacjach czy InstaStories. Napisy są niezbędne dla osób niesłyszących, czy niedosłyszących. Są również niezwykle pomocne dla osób z trudnościami w uczeniu się i zaburzeniami przetwarzania sensorycznego. Napisy nie tylko sprawiają, że Twoje filmy będą bardziej dostępne, ale są także bardziej angażujące dla osób korzystających z telefonu komórkowego z wyłączonym dźwiękiem (według statystyk platform społecznościowych to nawet 80 proc. użytkowników)!
3. Zachowuj kontrast kolorów - dodając grafikę pamiętaj o odpowiednim kontraście tła i fontów. Efekt możesz sprawdzić, korzystając z darmowych narzędzi tj. Contrast Checker.
4. Dbaj o spójność fontów - unikaj wymyślnych generatorów tekstów, które dodają niestandardowe, mniej widoczne fonty.

5. Twórz dostępne hashtagi - dodawanie # składających się tylko wielkich lub z małych liter może doprowadzić do trudności w odczytywaniu treści. Najlepiej wykorzystywać tutaj hashtagi, w których każde słowo rozpoczyna się wielką literą np. #2ClickPortal. Ułatwi to nie tylko rozróżnienie słów użytkownikowi, ale również czytnikom i programom dla osób z niepełnosprawnością wzrokową. #TwórzDostępneHashtagi, a nie #jakiekolwiekhashtagi!

2clickportal Swój nowy serwis internetowy, oparty od usługę chmurową 2ClickPortal uruchomiła także Gminna Biblioteka Publiczna w Kobylnicy.

To bardzo dobry krok do zwiększenia dostępności kultury w trybie online dla mieszkańców gminy. Szczególnie przydatną w tym zakresie funkcjonalnością w serwisie biblioteki publicznej jest interaktywny kalendarz informujący o nadchodzących wydarzeniach.

Zachęcamy do inspiracji 😊 <https://bibliotekakobylnica.pl>
#2ClickPortal #2ClickPortalCloud

6. Rozsądnie używaj emotikon - unikaj długiego ciągu emotikon, ponieważ oprogramowania do zmiany tekstu w mowę czytają również emotikony, a ich zbyt duża liczba znacząco utrudnia spójny przekaz tekstu. ʘóᳵò? czy `\_(ツ)\_/`

Wytyczne Web Content Accessibility Guidelines (WCAG)

Wytyczne Web Content Accessibility Guidelines (WCAG)

- Jeden ze standardów sieciowych stworzonych przez **W3C**,
- Opisuje **jak tworzyć** dostępne cyfrowo rozwiązania cyfrowe,
- Obecnie obowiązuje wersja **WCAG 2.1**,
- Zawiera **informacje i wskazówki** dla webmasterów, ale również dla redaktorów i grafików.

Najważniejsze aspekty dostępności treści

Struktura treści

Struktura czyli układ i podział treści to podstawa czytelności.

Prawidłowo wdrożona struktura **wspomaga dostępność cyfrową** np. pozwala rozumieć zależności między treściami i umożliwia nawigowanie w treści osobom niewidomym.

Strukturę budują między innymi:

- Akapity,
- Nagłówki,
- Listy,
- Tabele.

W strukturze **nie chodzi tylko o wygląd, ale głównie o logikę.**

Alternatywa tekstowa dla elementów graficznych

Treść przekazywana obrazem musi mieć alternatywę tekstową.

Najczęściej dla grafik i zdjęć stosujemy opis alternatywny - zwięzły opis tego co widać na grafice/zdjęciu ([Poradnik tworzenia opisów alternatywnych](#)).

W opisie alternatywnym linku graficznego opisz **funkcję** (dokąd prowadzi), a nie wygląd.

Alternatywą dla złożonych wykresów lub schematów mogą być tabele.

Alternatywa dla multimediiów

Odpowiedz sobie czy osoba, która nie widzi lub nie słyszy będzie miała dostęp do treści z/w multimedium?

- W filmach ze ścieżką dźwiękową muszą być **napisy rozszerzone**.
- **Tłumacz języka migowego** nie jest wymagany prawnie w filmach, ale dla części osób to jedyny sposób na zrozumienie informacji.
- **Transkrypcja** to podstawa dostępności materiałów audio (wymagana).
- **Audiodeskrypcja** pozwala opowiedzieć złożone sceny i obrazy i jest obowiązkowa dla multimediiów w których obraz przekazuje ważne informacje.
- **Formy udostępniania multimediiów nie są zamienne**.

Zrozumiałość czyli prosty język

Zrozumiałość tekstu to uniwersalna cecha, z której korzystają wszyscy użytkownicy.

Zrozumiale to:

- prosto,
  - krótkimi zdaniami,
  - bez zbędnych, trudnych słów,
  - bezpośrednio do użytkownika,
- a nie infantylnie.

Zrozumiałość to także linki. Link [WCAG 2.1 w skrócie](#) jest bardziej zrozumiały i czytelny niż link <https://www.gov.pl/web/dostepnosc-cyfrowa/wcag-21-w-skrocie>

Dokumenty dostępne cyfrowo

Dokumenty muszą być dostępne cyfrowo.

Można tworzyć dostępne cyfrowo dokumenty **w każdym formacie.**

Niedostępność formatu PDF to mit – niedostępne są skany w formacie PDF, ale sam format świetnie działa przy interaktywnych formularzach.

Programy MS Word, MS Excel, MS PowerPoint pozwalają tworzyć bardzo dostępne dokumenty – UWAGA! Należy korzystać z odpowiednich ich funkcji, a nie „ręcznie” tworzyć elementy treści.